

1. Aşağıdakilerin hangisi Coğrafi Keşifler'in sonuçlarından biri değildir?

- A) Avrupa'dan Amerika'ya göçler yaşandı.
- B) Baharat Yolu'nun önemi arttı.
- C) Osmanlı ekonomisi keşiflerden olumsuz etkilendi
- D) Dünya hakkındaki yanlış ve eksik bilgiler değişti.

2018 Aralık

2. Rönesans Dönemi'nde sanatçı ve bilim adamlarını destekleyen sınıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Köylü
- B) Din adamları
- C) Köle
- D) Mesen

2018 Aralık

3. Dünya'nın ve bütün gezegenlerin kendi ve Güneş etrafında döndükleri fikrini ileri süren Aydınlanma Çağı bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Jean Jack Rousseau
- B) Copernicus
- C) Montesquieu
- D) Thomas More

2018 Aralık

4. Avrupa'da mezhep birliğinin bozulması aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleşmiştir?

- A) Coğrafi Keşifler
- B) Fransız İhtilali
- C) Reform Hareketleri
- D) Demokrasi hareketleri

2018 Aralık

5. I. Coğrafi Keşiflerle ticaret yollarının değişmesi
II. Celali İsyanları
III. Kapitülasyonların sürekli hale getirilmesi
Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı Devleti ekonomisini olumsuz etkilemiştir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I,II ve III.

2018 Aralık

6. Fransızlara verilen 1740 Kapitülasyonlarının hangi özelliği daha önce verilen kapitülasyonlardan farklıdır?

- A) Sürekli hâle getirilmesi
- B) Mevcut olan imtiyazların kısıtlanması
- C) Gümrük vergilerinin artırılması
- D) Osmanlı ekonomisini olumlu etkilemesi

2018 Aralık

7. Osmanlı Devleti yönetiminde ekber ve erşed sistemine aşağıdaki hangi padişah döneminde geçilmiştir?

- A) I. Ahmet
- B) III. Murat
- C) Yavuz Sultan Selim
- D) II. Osman

2018 Aralık

8. Aşağıdakilerin hangisi Lale Devri'nde Osmanlı toplumunun yaşam tarzında değişiklik yaşandığının göstergesidir?

- A) İlk Türk matbaasının açılması
- B) İstanbul'da çini fabrikası kurulması
- C) Avrupa'nın önemli şehirlerine elçiler gönderilmesi
- D) Geleneksel alçak divanların yerini koltuk ve iskemlenin alması

2018 Aralık

9. Osmanlı Devleti'nin ilk resmî tarihçisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbrahim Müteferrika
- B) Naima Efendi
- C) Kâtip Çelebi
- D) Evliya Çelebi

2018 Aralık

10. Aşağıdakilerin hangisi Rönesans'ın sonuçlarından biri değildir?

- A) Kilise ve din adamlarının önemi arttı.
- B) Bilim, sanat, edebiyat alanlarında gelişmeler yaşandı.
- C) Reform hareketlerinin başlamasına zemin hazırladı.
- D) Özgür düşüncenin temeli atıldı.

2018 Aralık

11. Aydınlanma Çağı'nın ileri gelen temsilcilerinden olup fizik alanında çok önemli çalışmalar yapan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Jean Jack Rousseu
- B) Isaac Newton
- C) Montesquieu
- D) Thomas More

2018 Aralık

12. XVI. yüzyılın sonlarında Osmanlı Devleti'nin para birimi olan akçede kullanılan gümüş oranı yarı yarıya düşürülmüştür. Bu durum aşağıdakilerden hangisine sebep olmuştur?

- A) Alım gücünün artmasına
- B) Devletten maaş alanların maaşlarının yükselmesine
- C) Enflasyon yaşanmasına
- D) Devlet ekonomisinin olumlu etkilenmesine

2018 Aralık

13. Avrupa'da eğitimin kilisenin etkisinden çıkartılarak laikleştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleştirilmiştir?

- A) Coğrafi Keşifler
- B) Islahat Hareketleri
- C) Basmacı Hareketi
- D) Reform Hareketleri

2018 Aralık

14. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Fransızlara geçici olarak verilen kapitülasyonlar aşağıdaki hangi padişah döneminde sürekli hâle getirilmiştir?

- A) III. Ahmet
- B) II. Selim
- C) I. Mahmut
- D) II. Abdülhamit

2018 Aralık

15. Osmanlı Devlet yönetiminde ekber ve erşed sistemine geçilmesiyle aşağıdaki hangi değişiklik gerçekleşmiştir?

- A) Hanedanın en büyük ve en olgun üyesinin padişah olması sağlanmıştır.
- B) Şehzadelerin sancağa çıkarak tecrübe kazanmaları usulü getirilmiştir.
- C) Divanîhümayun'unda alınan kararlar padişahın kim olacağı belirlenmiştir.
- D) Ülkeyi yöneten padişahın kendisinden sonra gelecek kişiyi belirlemesi usulüne geçilmiştir.

2018 Aralık

16. III. Ahmet'in fermanı ve şeyhülislamın fetvası ile ilk Türk matbaasını kuran kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâtip Çelebi
- B) İbrahim Müteferrika
- C) Evliya Çelebi
- D) Naima

2018 Aralık

17. Aşağıdakilerin hangisi Lale Devri'nde yapılan yeniliklerden biri değildir?

- A) İlk çiçek aşısının uygulanması
- B) Tulumbacı Ocağı adı verilen itfaiye teşkilatının kurulması
- C) İlk Türk matbaasının kurulması
- D) Nizam-ı Cedit adıyla yeni bir ordunun kurulması

2018 Aralık

18. Avrupa'da Reform hareketinin başlamasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Matbaanın gelişmesi
- B) Rönesans Dönemi gelişmeleri
- C) Katolik kilisesindeki bozulmalar
- D) Askerî teknolojinin ilerlemesi

2019 Aralık

19. Aşağıdakilerden hangisi gerçeklerle ilgisi kopmuş birtakım dogmatik düşünce kalıplarının içine hapsolmeden; sorunlara, akla, mantığa ve gerçeğe uygun çözümler arama felsefesidir?

- A) Rasyonalizm
- B) Merkantilizm
- C) Kalvenizm
- D) Sekülerizm

2019 Aralık

1. • Gelişmiş bir teleskop icat etti.
• Yer Çekimi Kanunu üzerinde çalıştı.
• Kalkülüs formülünü buldu.
Hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Montaigne B) Kopernik
C) Newton D) Erasmus

2019 Aralık

2. Tımar sisteminin bozulması, Osmanlı Devleti'ni aşağıdaki alanlardan hangisinde olumsuz olarak etkilemiştir?
- A) Kültür B) Ekonomi
C) Sanat D) Sağlık

2019 Aralık

3. Aşağıdakilerden hangisi Celâli İsyanları'nın sonuçlarından biri değildir?
- A) Osmanlı veraset sisteminin değişikliğe uğraması.
B) Anadolu'da birçok insanın hayatını kaybetmesi.
C) Tarımsal ve hayvansal üretimin düşmesi.
D) Şehirlere yapılan göçler sebebiyle kırsal nüfusun azalması.

2019 Aralık

4. Lale Devri'nin padişahı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) II. Osman B) III. Ahmet
C) IV. Murat D) I. Mahmut

2019 Aralık

5. Osmanlı'da ilk matbaayı kuran kişi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Koçi Bey
B) Naima Efendi
C) Kâtip Çelebi
D) İbrahim Müteferrika

2019 Aralık

6. Siyasal ve askerî gücü elinde bulunduran, toprağın mülkiyetine veya imtiyazına sahip olan bir derebeyler sınıfı ile bu sınıfa bağımlı köleler sınıfının oluşturduğu idari düzene ne ad verilir?
- A) Feodalite B) Monarşi
C) Meşrutiyet D) Cumhuriyet

2019 Aralık

7. Katolik kilisesini eleştiren fikirleriyle Reform hareketini başlatan Alman din adamı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Immanuel Kant
B) Martin Luther
C) Isaac Newton
D) Thomas Hobbes

2019 Aralık

8. Coğrafi Keşifler sonucunda ticarete gittikçe zenginleşen ve Avrupa siyasetinde önemli bir rol oynayan sosyal sınıf aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Askerler B) Rahipler
C) Burjuvalar D) Köylüler

2019 Aralık

9. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı ekonomisi ile ilgili kavramlardan biridir?

- A) Mesen B) Ahali
C) Kabine D) İltizam

2019 Aralık

10. Ahmet döneminde Ekber ve Erşed Sistemi'ne geçilmesinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uluslararası ticareti geliştirmek
B) Merkezi otoriteyi güçlendirmek
C) Sanayileşmeye hız vermek
D) Orduyu modernleştirmek

2019 Aralık

11. Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri'nde yapılan yeniliklerden biridir?

- A) İlk Türk matbaasının kurulması
B) Nizam-ı Cedit ordusunun oluşturulması
C) Kanun üstünlüğünün kabul edilmesi
D) Gayrimüslimlere geniş haklar verilmesi

2019 Aralık

12. Seyahatname adlı eserin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbrahim Müteferrika B) Kâtip Çelebi
C) Naima Efendi D) Evliya Çelebi

2019 Aralık

13. Rusların sıcak denizlere inme politikasını başlatan hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III. İvan B) I. Petro
C) II. Rudolf D) XII. Şarl

2019 Aralık

14. Aşağıdakilerden hangisi reform hareketinin başlamasında etkili olmamıştır?

- A) Matbaanın geliştirilmesi
B) Rönesansın etkisi
C) Milliyetçilik akımı
D) Katolik Kilisesi'ndeki bozulmalar

2019 Nisan

15. İnsanı değer kabul eden, onu her şeyin ölçütü olarak tanımlayan, insanın doğasını, yeteneklerini, sınırlarını veya ilgilerini konu edinen bir felsefi akımdır.

Hakkında bilgi verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Makyavelizm B) Rasyonalizm
C) Sekülerizm D) Hümanizm

2019 Nisan

16. Osmanlı Devleti'nde hanedanın en büyük ve en olgun üyesinin padişah olması sistemine hangi padişah döneminde geçilmiştir?

- A) I. Ahmet B) II. Selim
C) II. Mahmut D) III. Murat

2019 Nisan

17. Cihannüma adlı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Evliya Çelebi
B) Kâtip Çelebi
C) Naima Efendi
D) Yanyalı Esad Efendi

2019 Nisan

18. 15. yüzyıldan itibaren İtalya'da ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde hümanizmin etkisiyle ortaya çıkan, İlk Çağ'ın klasik kültür ve sanatına dayanan bilim ve sanat akımıdır.

Tanımı yapılan akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Reform B) Rönesans
C) Milliyetçilik D) Sekülerizm

2019 Nisan

19. Reform hareketi ilk olarak aşağıdaki Avrupa ülkelerinden hangisinde başlamıştır?

- A) İtalya B) Almanya
C) Fransa D) İngiltere

2019 Nisan

20. Aşağıdakilerden hangisi bir ekonomik doktrindir?

- A) Merkantilizm B) Hümanizm
C) Kalvenizm D) Anglikanizm

2019 Nisan

1. Aşağıdakilerden hangisi feodalitenin zayıflamasında etkili olmuştur?

- A) Reform hareketleri
- B) Rönesans hareketleri
- C) Ateşli silahların icadı
- D) Matbaanın kullanılması

2019 Nisan

2. 1740 tarihinde kapitülasyonların sürekli hâle getirilmesiyle doğu ticaretinde ve Osmanlı limanları arasındaki taşımacılıkta rakipsiz konuma gelen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Almanya
- B) Rusya
- C) İngiltere
- D) Fransa

2019 Nisan

3. Tımar sisteminin bozulması Osmanlı Devleti'ni hangi alanda olumsuz olarak etkilemiştir?

- A) Sağlık
- B) Askerî
- C) Eğitim
- D) Sanat

2019 Nisan

4. Aşağıdakilerden hangisi Celali İsyanlarının sonuçlarından değildir?

- A) Vergilerin yükseltilmesi
- B) Köylerin boşaltılması
- C) İşsizliğin artması
- D) Ekonominin zayıflaması

2019 Nisan

5. 1718 Pasarofça Antlaşması ile başlayan ve 1730 Patrona Halil İsyanı ile sona eren dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lale Devri
- B) Meşrutiyet Dönemi
- C) Tanzimat Dönemi
- D) Yükselme Dönemi

2019 Nisan

6. Aşağıdakilerden hangisi Avrupa'da Orta Çağ'daki Feodal düzenin özelliklerinden biri değildir?

- A) Toprakların mülkiyeti soyluların elindedir.
- B) Deney ve gözleme dayanan pozitif düşünce gelişmiştir.
- C) Küçük yönetim birimleri bulunmaktadır.
- D) Halk; soylular, rahipler, burjuvalar ve köylüler diye sınıflara ayrılmıştır.

2019 Temmuz

7. İnsanı değer kabul eden, onu her şeyin ölçütü olarak tanımlayan, insanın doğasını, yeteneklerini, sınırlarını veya ilgilerini konu edinen felsefi akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Popülizm
- B) Kapitalizm
- C) Hümanizm
- D) Faşizm

2019 Temmuz

8. Dünya'nın Güneş'in etrafında döndüğü tezinin öncülüğünü yapan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Copernicus (Kopernik)
- B) Thomas More (Tamis Mor)
- C) Machiavelli (Makyavelli)
- D) Jean Jacques Rousseau (Jan Jak Russo)

2019 Temmuz

9. Aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde Fransızlara verilen kapitülasyonlar sürekli hâle getirilmiştir?

- A) I. Mahmut
- B) Kanuni Sultan Süleyman
- C) II. Abdülhamit
- D) III. Selim

2019 Temmuz

10. Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin sancağa çıkma usulü aşağıdakilerin hangisi ile sona ermiştir?

- A) Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla
- B) Islahat Fermanı'nın kabul edilmesiyle
- C) Kanun-i Esasi'nin uygulanmasıyla
- D) Ekber ve Erşed sistemine geçilmesiyle

2019 Temmuz

11. Lale Devri'nin en önemli ilim ve fikir adamlarından biridir. Sadrazam Damat İbrahim Paşa'nın isteğiyle Aristo'nun "Fizika" eserini İoannis Kottinius'un (Ayenis Kottinus) yorumunu esas alarak Arapçaya çevirmiştir.

Hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Naima Efendi
- B) Yanyalı Esad Efendi
- C) Evliya Çelebi
- D) Kâtip Çelebi

2019 Temmuz

12. Osmanlı Devleti'nde,1718'de imzalanan Pasarofoça Antlaşması ile başlayan ve 1730'da Patrona Halil İsyanı ile sona eren dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat Devri
- B) I.Meşrutiyet Devri
- C) Lale Devri
- D) II. Meşrutiyet Devri

2019 Temmuz

13. Aşağıdakilerden hangisi XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde ekonomik bozulmaya yol açan dış etkenlerdendir?

- A) Tımar sisteminin bozulması
- B) Coğrafi Keşiflerle ticaret yollarının yön değiştirmesi
- C) Anadolu ve Balkan topraklarında iç isyanların çıkması
- D) Rüşvet ve iltimasın yaygınlaşması

2019 Temmuz

14. Avrupa'da XVI. yüzyılda, İncil'in farklı dillere çevrilip basılmasıyla din adamlarınca ifade edilen konuların çoğunun İncil'de olmadığına anlaşılması aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Yeni kıtaların keşfedilmesine
- B) Hayat standartlarının yükselmesine
- C) Katolik Kilisesi'ne olan güvenin azalmasına
- D) Mezhep birliğinin sağlanmasına

2019 Temmuz

15. Işığın özellikleri üstüne yaptığı araştırmalarla gelişmiş bir teleskop icat etmiştir. Yer çekimi kanunu üzerine çalışma yaparken yüksek matematiğin temeli olan Kalkülüs formülünü bulmuştur.

Hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cervantes (Servantes)
- B) Montaigne (Monteyn)
- C) Petrarca (Petrark)
- D) Isaac Newton (Ayzek Nivtin)

2019 Temmuz

16. 1740 tarihinde kapitülasyonların sürekli hâle getirilmesiyle Osmanlı limanları arasındaki taşımacılıkta rakipsiz bir konuma gelen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fransa
- B) Almanya
- C) İspanya
- D) Portekiz

2019 Temmuz

17. Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri'nde Osmanlı toplumunun yaşam tarzında değişiklik yaşandığına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Pantolon giymenin moda hâline gelmesi
- B) Avrupa ülkeleri ile diplomatik ilişkilerin artırılması
- C) İstanbul'da çini fabrikasının açılması
- D) Tulumbacı Ocağı'nın kurulması

2019 Temmuz

18. Aşağıdakilerden hangisi Reformun ortaya çıkmasına neden olan gelişmelerden biri değildir?

- A) Matbaa sayesinde kitap basımı ve okuryazarlık oranının artması
- B) Rönesans hareketleriyle akılcı düşüncenin ön plana çıkması
- C) Katolik Kilisesi'nde bozulmaların yaşanması
- D) Milliyetçilik kavramının Avrupa'da yayılması

2019 Temmuz

19. Seyahatname isimli eserinde "Rum, Arap, Acem, İsveç, Leh ve Çek'te 7 iklim, 18 padişahlık yerini 51 yıl boyunca gezip dolaştığını" anlatan ünlü Osmanlı seyyahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Naima Efendi
- B) Evliya Çelebi
- C) İbrahim Müteferrika
- D) Mehmet Said Efendi

2019 Temmuz

XVIII-XX. Yüzyıl Siyasi Gelişmeleri

1779 Aynalıkavak Tenkihnemesi	1869 Süveyş Kanalı'nın açılması
1783 Kırım'ın Rusya tarafından ilhakı	1876 Kanun-i Esasi'nin ilanı
1789 Fransız İhtilali	1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)
1791 Zıştovi Antlaşması	1878 Ayastefanos Antlaşması
1792 Yaş Antlaşması	1878 İngilizler'in Kıbrıs'ı işgali
1798 Fransa tarafından Mısır'ın işgali	1878 Berlin Antlaşması
1801 El-Ariş Antlaşması	1881 Fransızlar'ın Tunus'u işgali
1804 Sırp İsyanı	1881 Düyûn-ı Umûmiye idaresinin kurulması
1808 Senedi İttifak	1882 Üçlü İttifak'ın kurulması
1812 Bükreş Antlaşması	1882 İngilizler'in Mısır'ı işgali
1815 Viyana Kongresi	1907 Üçlü İtilaf'ın kurulması
1821 Rum İsyanı	1908 II. Meşrutiyet'in ilanı
1821-1881 Sudan'da, Mısır-Osmanlı hâkimiyetinin kurulması	1908 Bulgaristan'ın bağımsız olması
1827 Navarin Olayı	1908 Girit'in, Yunanistan tarafından işgali
1829 Edirne Antlaşması	1908 Avusturya Macaristan'ın, Bosna-Hersek'i ilhakı
1830 Fransızların Cezayir'i alması	1909 31 Mart Olayı
1833 Kütahya Antlaşması	1911 Trablusgarp Savaşı
1833 Hünkâr İskeleyi Antlaşması	1912 Uşi Antlaşması
1838 Balta Limanı Antlaşması	1912 I. Balkan Savaşı
1839 Nizip Muharebesi	1913 Londra Antlaşması
1839 Tanzimat Fermanı	1913 Bâbüâli Baskını
1840 Londra Antlaşması	1913 II. Balkan Savaşı
1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi	1913 Atina Antlaşması
1853-1856 Kırım Savaşı	1913 İstanbul Antlaşması
1856 Islahat Fermanı	1913 Bükreş Antlaşması
1856 Paris Antlaşması	

Osmanlı Topraklarının Varlığına Yönelik Tehditler

Osmanlı Devleti'ni Paylaşma Projesi

16 yy'da gücünün zirvesine çıkan Osmanlı Devleti, Karlofça ve Pasarofça Anlaşmaları ve özellikle Lale Devri ile birlikte Avrupa'yı takip etmeye başladı. Osmanlı Devleti 18 ve 19 yüzyıllarda ıslahatlar yaparak eksikliklerini gidermeye çalıştı. Osmanlı Devleti Avrupa'da güçlenen İngiltere, Fransa, Avusturya Macaristan ve Rusya karşılarında kendisine yönelen tehlikelere karşı, yanına en az

bir büyük devleti almak suretiyle **siyasi denge** meydana getirerek varlığını korumaya çalıştı. Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılda "**Denge Politikası**" stratejisine yönelerek sorunların çözümünde diplomasi yöntemini tercih etti.

- Osmanlı Devleti, Avrupa'nın büyük devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlanmıştı.
- Bunun için: Rusya'ya karşı İngiltere, Fransa'ya karşı Rusya, İngiltere, Fransa ve Rusya üçlüsüne karşı ise Almanya'yı uluslar arası siyasette denge unsuru olarak kullanılmıştır.

Sanayi İnkılabının ortaya çıkardığı hammadde ve Pazar sorunu ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sömürgecilik savaşı zengin doğal kaynaklarına sahip Osmanlı'yı hedef haline getirmektedir.

Fransız ihtilalinin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımı da Osmanlı Devleti için tehdit oluşturmaktaydı.

Politika: Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünüdür. Siyasettir.

Diplomasi: Uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmalar bütünü ya da yabancı bir ülkede ve uluslararası toplantılarda ülkesini temsil etme işi ve sanatıdır.

Viyana Kongresi (1815)

- Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları Napolyon tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır.
- Fransa'nın bu politikasına karşı Avrupalı diğer güçler birleşerek Fransa ile savaşmıştır (Napolyon Savaşları).
- Bu savaşlardan sonra Avrupa'nın siyasi haritası alt üst olmuş ve Avrupa'da güçler dengesi değişmiştir.
- Avrupa'nın yeni siyasi şeklini düzenlemek üzere Fransa'yla savaşan Avrupalı devletler, Avusturya Arşidükü Metternich öncülüğünde Viyana'da bir kongre topladılar.
- Kongrede İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya galip devletler olarak etkili olmuş ve alınan kararlara yön vermişlerdir.
- Viyana Kongresi'nde, Aydınlanma Dönemi ve Fransız İhtilali ile oluşan pek çok büyük gelişmenin sanki hiç olmamış gibi kabul edilmesi, Avrupa'ya huzur getirmemiştir.
- Kongrede milliyetçilik ve özgürlük akımlarını önlemek isteyen krallar, Viyana Kongresi'nde bu akımlara karşı dayanışma ve fiilî yardımlaşmayı öngören Metternich (Meternik) sistemi kurmuşlardır.

Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

- Türklerin Avrupa'dan atılması şeklinde tanımlanan Şark Meselesi Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılması ve topraklarının paylaşılması kavgasıdır.
- Şark Meselesi tabiri ilk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı Alexander (Aleksandır) tarafından kullanılmıştır. Türkleri Anadolu'dan da çıkarmayı amaçlayan Şark Meselesi'ni iki kısımda incelemek mümkündür.

1. aşaması, 1071-1683 arası dönemde Avrupa savunma, Türkler taarruz hâindedir. Türkler, 1071'de Anadolu'ya girdi ve Viyana kapılarına kadar ilerledi. 1683'de Türklerin Viyana'da yenilgiye uğramaları ile Şark Meselesinin ilk aşaması bitti.

2. aşamasında, Avrupalı devletler Balkanlar'daki Hristiyan halkları Osmanlı hâkimiyetinden çıkarmayı ve sanayi inkılabı sonrası Osmanlı topraklarını ele geçirme hedefine yöneldiler.

- Rusya'nın Küçük Kaynarca Anlaşması ile Osmanlı topraklarını tehdit etmeye başlaması üzerine, Avrupalı devletler kendi çıkarları adına, Rusya'ya karşı politika takip edip Osmanlıya destek vermişlerdir.
- Fransızların Mısır'ı işgali karşısında diğer Avrupalı devletler, kendi menfaatleri için Osmanlı Devleti'ni savunmuştur.
- Osmanlı Devleti, Avrupa'nın büyük devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından Denge Politikası çerçevesinde yararlanma yoluna gitmişlerdir.

Mora İsyanı ve Yunanistan'ın Kurulması

XVIII. yüzyıla gelindiğinde Fransız İhtilali'nden etkilenen Rumlar, **Megali İdea (Büyük Fikir)** adını verdikleri düşünce çevresinde bir araya gelerek isyan hazırlıklarına başladı. Bu düşüncenin temelinde Bizans'ı yeniden diriltme ülküsü yatmaktaydı.

- Rumları bağımsızlığa götüreceği ilk adım 1814'te Odessa'da gizlice Filik-i Eteryacı Cemiyeti (Dostluk Cemiyeti) kurularak atıldı. Bu cemiyet 1894'te Etnik-i Eteryacı Cemiyeti adını aldı.
- Rumların ilk isyanı Eflak'ta çıktı ancak bu isyan kısa sürede bastırıldı. Rumların asıl isyanı 1821'de Mora Yarımadası'nda başladı. Mora'da Rum İsyanı ile beraber Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa da Osmanlı Devleti'ne karşı isyan etti.
- Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa bazı valiliklerin kendisine verilmesi şartı ile, oğlu İbrahim Paşa'yı Mora'ya isyanı bastırmak için gönderdi. Mısır'dan gelen yardım sayesinde Osmanlı Mora İsyanı'nı bastırdı.

- Viyana Kongresi kararınca büyük devletler milliyetçi isyanları hep birlikte bastıracakları kararına rağmen, Osmanlıya karşı çıkan milliyetçi Rum isyanını desteklediler.
- Rum İsyanı bastırılınca, bu durumdan rahatsız olan İngiltere, Fransa ve Rusya; Osmanlı Devleti'nden Yunanistan'a özerklik verilmesini istediler. Osmanlı Devleti bu isteği reddedince Osmanlı ve Mısır donanmaları 1827'de Navarin Baskını ile İngiltere, Fransa ve Rusya donanmaları tarafından yakıldı.
- Osmanlı Devleti'nin tazminat isteğini reddeden Rusya 1828 yılında Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti. 1829 yılında Osmanlı Devleti'nin yenilmesi üzerine Edirne Antlaşması yapıldı. Bu antlaşma ile Yunanistan'a bağımsızlık verildi. Mora isyanı, Balkanlarda yaşayan diğer milletlerin ayaklanmalarına örnek olmuştur.

Kırım Savaşı ve Paris Konferansı (1856)

Nedenleri

1. Rusya'nın Sıcak Deniz ve Panslavizm emelleri
2. Kutsal yerler sorunu

Kudüs ve çevresi kutsal yerler olup, Katolik Fransızların etkisinde iken Fransız İhtilali sonrasında Ortodoks Rusların hakimiyetine girmiştir. Bu durum Kudüs'te Katolik -Ortodoks mücadelesini ve "Kutsal Yerler Sorununu" ortaya çıkardı.

Rus prensi Mençikof'un istekleri Osmanlı Devleti tarafından reddedilmesi üzerine Ruslar Osmanlı topraklarına saldırdı. 1853'te Sinop Baskını ile Osmanlı donanması Ruslar tarafından yakılınca boğazlar Rus tehdidi altına girdi.

1107

Balkanlardaki Rus ilerlemesi Avusturya ve Prusya'yı rahatsız etti.

Rusya'nın güçlenmesini ve Akdeniz'e inmesini istemeyen İngiltere, Fransa ve İtalyan birliğini kurmak isteyen Piyomente devletleri Osmanlı'nın yanında yer almıştır. Yenilen Rusya'nın barış istemesi üzerine 1856 yılında Paris Barış Antlaşması imzalanmıştır.

1107

Osmanlı Devleti ilk dış borcu Kırım Savaşı'nda İngiltere'den almıştır.

Paris Barış Antlaşması (1856)

Rusya ile yapılacak barış görüşmeleri için 1856'de Fransa'nın başkenti Paris'te Osmanlı Devleti, İngiltere, Fransa, Avusturya, Prusya ve Piyemonte bir araya geldi. Osmanlı Devleti tarihinde ilk defa Avrupa devletleriyle bir kongreye eşit şartlarda katılıyordu.

1856 Paris Barış Antlaşması'na göre;

- Osmanlı Devleti Avrupa hukukundan yararlanma hakkı elde ederek Avrupalı bir devlet sayıldı.
- Karadeniz bu antlaşma ile uluslararası ticarete açıldı.
- Rusya'nın Karadeniz'de savaş gemisi bulundurması ve liman kurması yasaklandı.
- Islahat Fermanı bu antlaşmanın bir maddesi olmuş Avrupalı devletler Islahat Fermanı'nı bahane ederek Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahale etmişlerdir.
- Osmanlı Devleti bu savaştan galip çıkmasına rağmen Paris Antlaşmasında yer alan "Karadeniz'de donanma bulunduramayacak" maddesi ile yenik devlet durumuna düşmüştür.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)

Nedenleri

Rusya 19. yüzyılda, Panslavizm politikaları doğrultusunda Balkan topluluklarını Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtıyordu.

Rusya'nın bu çabaları sonucunda, 1875'te Bosna-Hersek İsyanı ve 1876'da Bulgar İsyanı'nın çıkmasına neden oldu. Balkanlarda bu gelişmeler yaşanırken II. Abdülhamit tahta geçmişti. Sırp ve Karadağ İsyanları ise devam etmekteydi. Osmanlı Devleti, Sırp İsyanını başarıyla bastırdı ve Balkanlarda kontrolü yeniden sağladı. Avrupalı devletler Rusya'nın bu duruma müdahale etmesini engellemek için diplomatik yollardan bir çözüm bulmak istedi. 1876'da Balkanlardaki bu gelişmelerin görüşülmesi amacıyla İstanbul'da bir konferans düzenlenmesi kararlaştırıldı. İstanbul Konferansı (Tersane Konferansı) başladığı esnada Osmanlı Devleti I. Meşrutiyeti ilan etti. Osmanlı Devleti'nin buradaki amaçlarından biri de azınlıklarla ilgili olumsuz bir kararın konferanstan çıkmasına engel olma idi.

İstanbul Konferansı'nda alınan kararlar Osmanlı Devleti'nin istiklal ve toprak bütünlüğüne aykırı olduğu için mecliste müzakere edildikten sonra reddedildi.

Rusya'nın güçlenmesinden çekinen Avrupalı devletler Londra'da tekrar toplanarak **Londra Protokolü** imzalayarak Osmanlıdan azınlıklar lehine bazı düzenlemeler istediler. Bağımsızlığa ve egemenliğine aykırı olduğu gerekçesi ile bu protokol reddedildi.

Bunun üzerine Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş açtı. Rumi takvimden dolayı 93 harbi olarak bilinen bu savaş Kafkasya ve Tuna olmak üzere iki cephede cereyan etmiştir. (1877) **Kafkas cephesinde Ahmet Muhtar Paşa** ve Erzurumlu vatandaşlar, Aziziye tabyasını Ruslara karşı savunmuştur. (Nene Hatun) Batıda ise **Gazi Osman Paşa Plevne savunması** ile tarihe geçmiştir. Rusların İstanbul önlerine gelmesi üzerine Osmanlı Devleti barış istemiş, Rusya ile Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması imzalanmıştır.

Ayastefanos Anlaşması Avrupalı devletlerin çıkarlarına ters olduğu için yürürlüğe girmemiştir. Yerine Berlin Anlaşması (1876) imzalanmıştır.

1107

Ayastefanos Antlaşması Sevr Antlaşması gibi kağıt üzerinde kalan ve yürürlüğe girmeyen iki antlaşmadan biridir.

Berlin Kongresi (Berlin Anlaşması 1878)

Ayastefanos Antlaşması'nın yerine 1878 yılında Avrupalı devletlerin baskısı sonucu Rusya ile Berlin Antlaşması imzalanmıştır.

- Berlin Anlaşması öncesi Osmanlı Devleti İngiltere'nin diplomatik desteğine karşılık Kıbrıs'ın yönetimi geçici olarak İngiltere'ye bırakmıştır.
- Berlin Antlaşması'na göre Romanya, Sırbistan ve Karadağ resmen bağımsız oldu.
- Büyük Bulgar Krallığı üç parçaya bölündü: Osmanlı Devleti'ne vergi verecek olan Bulgar Prenslığı, idari özerkliğe sahip Doğu Rumeli Eyaleti ve Osmanlı Devleti'ne bağlı Makedonya oluştu.
- Bosna-Hersek, yönetimi geçici olarak Avusturya'ya bırakıldı.
- Makedonya, ıslahat yapılması şartıyla Osmanlı Devleti'ne bırakıldı.
- Doğubayazıt'ın Osmanlı Devleti'ne geri verilmesi şartıyla Kars, Ardahan ve Batum Ruslara bırakıldı.

Berlin'de Ermeni Meselesi

Ermeni sorunu ilk defa Berlin Antlaşması'nda ortaya çıkmış, Avrupalı devletler Doğu Anadolu Bölgesi'nde ıslahat talebinde bulunmuştur. Bu durum Doğu Anadolu'da Ermenileri Ruslara bırakmak istemeyen Avrupalı büyük devletlerinde Ermenileri kışkırtmasına neden olmuştur. Ruslar ve Avrupalılar tarafından kışkırtılan Ermeniler Bağımsız bir Ermenistan için örgütler kurmaya başladılar. 1887 yılında İsviçre'nin **Cenevre şehrinde Hınçak**, 1890 yılında **Tiflis'te Taşnak** Ermeni komitaları buldukları bölgelerde isyanlar çıkartıp Müslümanlara karşı katliamlara giriştiler.

I. Dünya Savaşında Doğu Anadolu'da Ruslarla savaşan Osmanlı Ordusuna karşı Ruslarla iş birliği içinde saldırıya başladıklarında yönetimde bulunan İttihad ve Terakki partisi yöneticilerinin çıkardığı "Tehcir Kanunu" (Geçici Sevk ve İskan Kanunu) ile yine Osmanlı toprağı olan Suriye ve civarına göç ettirilmiştir.

Berlin'de Makedonya Sorunu

Yunanistan "Megali İdea" düşüncesi ile sınırları genişletmeye çalışmaktaydı. Sırp, Büyük Sırbistan'ı kurmak için çaba sarf ederken Bulgaristan ve Romanya da topraklarını genişletme arzusundaydı. Bu devletlerin hepsinin isteklerinin kesiştiği yer Makedonya idi. Hedeflerine ulaşmak için komiteler kurup konsolosluklar açmaya ve din adamlarından faydalanmaya başladılar.

Sonuç itibarıyla Avrupalıların da kışkırtması ile Balkan coğrafyasının etnik yapısıyla oynanması planından, Makedonya da payını aldı.

Makedonya, 1912-1913 yılları arasında cereyan eden Balkan Savaşları sonunda imzalanan Bükreş Antlaşması (1913) ile Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan arasında paylaştırıldı. Osmanlı bölgeden tasfiye edildi.

Siyasi Birliğini Sağlayan Almanya ve İtalya

Almanya ve İtalya'nın siyasi birliğini sağlaması, 1815 Viyana Kongresi ile Avrupa'da oluşan dengeyi bozmuştu. Fransa ve Avusturya büyük ölçüde etkinliğini kaybetti. İtalya'da, 1807'de kurulan "**Karbonari**" adlı gizli örgüt 1821'de bağımsızlık ve birlik için isyan başlattı. Avusturyaya karşı hareket eden **Kontu Cavour'un (Kont Kavur)** başında bulunduğu **Piyemonte krallığı**, Fransa'nın da desteği ile 1870 yılında Avusturya'dan bağımsızlığını kazanmıştır.

"**Demir Şansölye**" olarak adlandırılan "**Bismarck**", Kan ve Kılıç Politikası güderek güçlendirdiği **Prusya**, 1866'da Avusturya'yı, 1870'te Sedan Muharebesi'nde Fransa'yı yenerek, **1871 yılında Almanya adıyla bağımsızlığını** kazandı.